

Beretning 2020

INDLEDNING

I denne helt særlige tid, hvor coronapandemien forhindrede os i at holde generalforsamling i november, som vedtægterne ellers foreskriver, er der endt med at gå et halvt år, inden generalforsamlingen nu endelig kan afvikles, så vi blandt andet kan få valg til bestyrelsen og fastlagt kontingent, så der kan komme penge i kassen.

Det er specielt at skulle aflægge en beretning, hvis ramme sluttede for et halvt år siden, og hvor de opgaver, vi arbejder med nu, strengt taget ikke hører hjemme. Jeg tillader mig dog et par gange at træde uden for rammen, men holder mig stort set til det, jeg ville have sagt, hvis generalforsamlingen havde kunnet holdes i november.

CENTRALE EMNER OG SAGER I ÅRETS LØB

Bevarende lokalplaner (Østergade m.m. og Jernbanegade)

Begrebet bevarende lokalplaner har det ikke dårligt i Hjørring Kommune i disse år. Indtil for et par år siden var i Hjørring by kun Gammel Hjørring omfattet af en lokalplan, hvis vigtigste formål var bevarende; men så blev for et par år siden en bevarende lokalplan for den indre del af Svanelundskvarteret i hast lavet, hvilket var glædeligt og tiltrængt.

Vi er i årevis også blevet lovet en bevarende lokalplan for Brinck Seidelins Gade. Den er nu blevet en del af en større sag, idet planen ud over Brinck Seidelins Gade desuden kommer til at omfatte Østergade fra Springvandspladsen til Metropol. Så vidt vi i bestyrelsen kan bedømme, er arbejdet meget langt; men en barselsorlov har tilsyneladende sat arbejdet på stand by. Vi tillader os imidlertid optimistisk at vente noget inden alt for længe.

I forbindelse med denne lokalplan er FBL, som det også skete i Svanelundskvarteret, blevet bedt om at pege på bevaringsværdig beplantning, hvilket vi naturligvis har gjort.

Anderledes travlt end med den netop nævnte lokalplan har kommunen haft med lokalplanen for Mammutpladsen, som er blevet revideret. Det er en plan, der tjener mange formål. Den omfatter blandt andet østsiden af Jernbanegade, og i forbindelse med revisionen foreslog vi fra FBL's side, at en hel del af bygningerne mellem de to indkørsler til Mammutpladsen fra Jernbanegade blev udpeget som bevaringsværdige.

Det forslag blev imødekommet og et af lokalplanens formål er blevet bevaring af Jernbanegades østside.

Følger af årsmøde i 2019

I kølvandet på Landsforeningens årsmøde her i Hjørring i 2019 blev tre projekter sat i søen; men også her må vi erkende, at der ikke rides den dag, der sadles.

Vi fik af Landsforeningen et skub til over for kommunen at pege på et kulturmiljø med almennyttigt boligbyggeri. Vi beskrev, afgrænsede og lavede en registrant over kvarteret ved Idræts Allé og Norgesvej her i Hjørring. Vi arbejdede temmelig effektivt, så forslaget kunne fremsendes med henblik på at kunne indgå i den kommuneplan, som netop nu er ved at blive vedtaget. Det er desværre ikke kommet med, hvilket jeg skal komme ind på senere.

Vi gik også – vældig opmuntret af Landsforeningen – i gang med at beskrive museumshaven, så den kunne få status af betydningsfuld have. Landsforeningen har lanceret dette begreb og foretager udpegningerne; men man har stadig ikke fået sig smølet færdig med kriterierne for udpegning, så vores arbejde ligger foreløbigt og samler støv.

Den tredje ting er, at vi fik Landsforeningen gjort interesseret i at indstille Christiansgade 24, et af de første Jens Jakobsenhuse til fredning. Men også den sag samler støv. Forklaringen fra Landsforeningen er, at fredningsmyndighederne arbejder i et tempo, så Landsforeningen har indstillinger liggende, som er blevet fremsendt for 5 år siden.

Der er her tale om tre sager med en vis pondus. Det ville være dejligt, om en, to eller de alle tre inden længe kunne blive realiseret.

Ændret måde at arbejde på

I vores forhold til kommunen har vi fået mulighed for at komme tidligere ind i sager om bevaringsværdige huse og andre huse, der er omfattet af en bevarende lokalplan.

Vi har været involveret i at finde frem til en tilfredsstillende udformning af en gavlspids på bygningen Brinck Seidelins Gade 16. Bygherre havde arbejdet hurtigere med huset end kommunen med byggetilladelsen, så der måtte trædes på bremsen. Men selv om huset er udpeget som bevaringsværdigt, er det begrænset hvor skrappe juridiske kort, der kan trækkes, når huset ikke samtidig er omfattet af en lokalplan, der understøtter udpegningen. Løsningen på gavlspidsens udformning blev om ikke ideel så dog acceptabel.

Strandvejen 128 i Lønstrup er under renovering. Det er gården ved den store parkeringsplads ude ved stranden. Vi fik renoveringsplanerne til den bevaringsværdige gård til udtalelse og fandt billede af stedet fra omkring 1950. På den baggrund foreslog vi nogle justeringer og tillæg til de ansøgte planer. I det godkendte projekt kunne

mange af vores forslag genkendes. Det bliver interessant snart at kunne se det endelige resultat.

Ejeren af Nørre Allé 7 her i Hjørring ønskede at nedrive sit hus og genopføre det. Huset er ikke bevaringsværdigt, men omfattet af lokalplanen for Gammel Hjørring, hvor ingen huse må ændres uden byrådets tilladelse. Ejer ønskede at gøre huset en smule længere, men ellers kopiere den tidligere gadefacade, mens man på husets bagside ønskede større vindues- og dørhuller af hensyn til lysindfald og moderne livsform. Vi fik forslaget til tidlig udtalelse, men havde ingen bemærkninger.

På tilsvarende måde har vi i øjeblikket på baggrund af en tilskudsordning en række sager fra Løkken til udtalelse, men mere om det i beretningen på efterårets generalforsamling, hvor det hører til.

Ærestræer

En af de store opgaver i 2020 var at få genstartet traditionen med at plante ærestræer. Inden den praktiske planlægning kunne gå i gang, måtte vi have udfærdiget nogle retningslinjer. De fastslår blandt andet, at der plantes hvert andet år, og at modtagerne kan være såvel enkeltpersoner som foreninger og institutioner. Vi fik derudover tilsagn fra kommunen om, at folk fra Park og Vej kunne hjælpe praktisk med at transportere og plante træerne.

Vi havde bestemt at genstarte traditionen med bravour og tildele to ærestræer, og vi havde to oplagte kandidater, som var godt oppe i årene, og som vi ikke turde lade vente for længe.

Med en uges mellemrum skulle plantningerne ske ved nogenlunde ens arrangementer; men virkeligheden gjorde dem vidt forskellige. Den 20. oktober fik Johannes Skov for sit ukuelige virke som kommunegartner i Hirtshals Kommune plantet sin småbladede lind ved Emmersbæk Kirke under overværelse af et halvt hundrede gæster og TV2-Nord.

Inden vi nåede frem til den 27. oktober, var forsamlingsforbuddet skærpet så voldsomt, så næste arrangement blev ændret til et besøg, hvor Else Christensen sammen med næstformand Niels Bendsen og mig besøgte sit træ på Nørre Torv, en stilk-eg, som var blevet plantet tidligere på dagen. Hun fik det for sit lange og energiske virke her i FBL. Heldigvis var en journalist og en fotograf fra Nordjyske mødt op og interviewede og tog billeder.

Else Christensen var tydeligt svækket den dag, og det endte desværre med, at hun døde halvanden måned senere. – Men vi nåede det!

Kommuneplan

Byrådet er for tiden ved at vedtage en delvis fornyet kommuneplan. Det var besluttet, at fornyelsen primært skulle ske på fire området, som stort set ikke er relevante i forhold til FBL's arbejdsfelt. Vi har fået en del i høring, som vi ikke har reageret på;

men i forbindelse med arealer til byfornyelse pegede vi på Vendelbogade-området her i Hjørring.

For små ti år siden lavede kommunen en helhedsplan for området, som er præget af gadegennembrud og bagsider af bygninger. Området ligger centralt i byen og vil kunne bebygges uden at værdifulde og interessante bygninger må lade livet, som det for eksempel er sket i Dronningensgade. Den kommunale forvaltning mener imidlertid, at initiativer i Vendelbogade er helt afhængige af private ejeres initiativ. FBL's bestyrelse er dog overbevist om, at hvis kommunen var tilstrækkeligt interesseret, skulle man nok kunne få noget til at ske; men kommunen er vist mere interesseret i at få solgt kommunalt ejede arealer og skabe byudvikling de steder.

Ud over de fire områder, der i kommuneplanen skulle revideres, stod der også i de indledende dokumenter, ”det forventes [...], at der [...] arbejdes videre med forrige revisionsarbejde omkring Kulturarv, så kulturarvsafsnittet fuldendes”. Denne sætning har i nogen grad præget foreningens arbejde i 2020, fordi vi naturligvis gerne vil sætte vores præg på, hvad der i kommuneplanen står om kulturarv. Ud over det tidligere omtalte forslag til kulturmiljø om almennyttigt boligbyggeri, havde vi forslag om nogle justeringer og forslag til et centralt register over bevaringsværdige træer.

På et elektronisk møde her sidst i marts (og nu bryder beretningen sin formelle dækningsperiode) – et møde, der var planlagt til marts 2020, men på grund af pandemien blev udsat flere gange i håb om et fysisk møde – på det møde fik vi pludselig at vide, at der ikke bliver rørt ved kulturarvs-afsnittet, så flere af de punkter, vi gerne ville drøfte, faldt lidt til jorden. Der blev ikke givet nogen forklaring, og i situationen kom FBL til at fremstå som om, der var noget, vi havde misforstået, hvad vi ikke selv mener, er tilfældet. Vi må nu se, hvordan vi kan få fremmet vores synspunkter og ideer.

Medlemsarrangementer

Med hensyn til medlemsarrangementer blev foråret 2020 præget af bl.a. coronanedlukningen; men at der ingen arrangementer var skyldtes også, at vi havde besluttet at satse på at få tildelingen af ærestræer i gang igen, og det lykkedes, som jeg tidligere har været inde på. I det mere corona-åbne efterår blev der som sagt plantet ærestræ for Johannes Skov 20. oktober og for Else Christensen 27. oktober.

ORGANISATIONEN

Landsforeningen

I Landsforeningen erkender ledelsen, at foreningen er for svag, og der er blevet sat en proces i gang, der gerne skulle resultere i en stærkere, mere strømlinet og mere synlig forening. Tidligt i 2020 indkaldte man lokalforeningerne til henholdsvis et østdansk og et vestdansk møde. Det sidste blev holdt i Horsens 8. februar. Jeg deltog.

Man havde et konsulentfirma til at styre processen. Det drejede sig om at beskrive styrker og svagheder ved Landsforeningen. Mødet mandede ud i mere generelle betragtninger. Siden blev en del af os interviewet telefonisk og kunne på baggrund af præcis hver enkelts forening beskrive relationen til Landsforeningen. Her i 2021 er processen gået i gang igen, hvilket I vil høre nærmere om ved generalforsamlingen i november.

Den 29. august holdt Landsforeningen et møde om at få styr på planerne, underforstået kommuneplaner og lokalplaner. Bestyrelsen valgte, at FBL-Hjørring ikke skulle deltage, da vi mener at have nogenlunde styr på de dele.

I maj 2020 skulle der have været holdt årsmøde i Svendborg, det første siden vi her i Hjørring var værter. Pandemien gjorde, at man i første omgang udsatte det til oktober. Da det heller ikke kunne lade sig gøre på det tidspunkt, afholdt man generalforsamlingen, som er en del af årsmødet, elektronisk og besluttede, at årsmødet 2021 skulle være i Svendborg i begyndelsen af juni. Nu bryder jeg igen ud af den periode, beretningen skal omfatte, og fortæller, at Landsforeningen for nylig har aflyst årsmødet. Generalforsamlingen bliver igen elektronisk, og den øvrige del af årsmødet bliver reduceret til en udflugtsdag til Svendborg i efteråret.

Lokalforeningen

I vores lokale forening har vi forsøgt at etablere nogle underudvalg for at sprede arbejdsopgaverne lidt. Det skyldes, at foreningen har en formand, som ikke er verdens bedste til at uddelegere. Vi delte foreningens arbejdsopgaver ind således: Bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer, Træer og landskab, Høringer, Arrangementer, Hjemmesider og sociale medier, og Administration. På grund af pandemien og andre forhold er disse underudvalg ikke rigtigt kommet til at fungere. Trægruppen var etableret på forhånd og er kommet ind i en fornuftig gænge. De andre er ikke kommet i gang eller vakler de første usikre skridt. Den ny bestyrelse må se på sagen igen.

Til gengæld er der en indsats som er ganske synlig – hvis man kigger. Der har i årevis på foreningens hjemmeside været nævnt fire arkitekter, som har sat deres præg på Hjørring: Hack Kampmann, Sylvius Knutzen, Lønborg-Jensen og Jens Jakobsen. Nu er følgende fire imidlertid føjet til: Vejby-Christensen, Axel Møller og Bertel Jensen, der alle tre står bag en del bygninger i Hjørring, samt C.V. Heilesen, som i høj grad har sat sit præg på Vrå. Arbejdet med at lave beskrivelser og få samlet billedmateriale har Yrsa Grunnet stået for. Jeg vil her sige hende tak for indsatsen og opfordre til, at man kigger ind på hjemmesiden.

Den 1. november havde foreningen 80 medlemskaber uden skelen til typen. Sidste år var antallet af medlemskaber 75 og året før igen 72 – altså en pæn stigning. Hvis jeg, som jeg plejer, omregner i personer, så husstandsmedlemskaber tæller 2 og virksomheder 3, involverer foreningen 131 personer. I 2019 var det tal 129 og året før 131. Når medlemstallet stiger og persontallet ligger uforandret, skyldes det, at antallet af personlige medlemskaber stiger, mens antallet af husstandsmedlemskaber falder.

Og helt aktuelt kan jeg oplyse, at medlemstallet er faldet lidt de seneste måneder, idet der er indtruffet et par dødsfald, og der er sket et par udmeldelser.

I beretningen i 2019 forberedte jeg generalforsamlingen på, at vi denne gang ville foreslå at forhøje kontingentet. Når man holder sig for øje, at vi hver især for vores kontingent får bladet ”by&land” ud over, at vi støtter såvel Landsforeningen som lokalforeningen, så er 175 kr. for et personligt medlemskab rørende billigt – og også for billigt til, at vi kan drive foreningen nogenlunde rimeligt. Jeg skal hilse og sige, at man får lov at betale ekstra, når man sidder i bestyrelsen i FBL-Hjørring. Vi har ikke lavet en nærmere undersøgelse; men jeg ved, at jeg i løbet af et år altid har betalt mit kontingent flere gange, om jeg så må sige. Vi vil gerne arbejde hen imod at kunne drive foreningen mere rimeligt. Derfor kan forslag om kontingentforhøjelse være noget, vi skal vænne os til. Det konkrete forslag vil kassereren præsentere senere på dagsordenen.

FREMTIDEN

Med hensyn til fremtiden, føles det lidt underligt at skulle skitsere planer her, hvor vi alle har været ”slået hjem” af pandemien. Men den første opgave må vel være at finde fodfæste igen og etablere en form for dagligdag i foreningen, og som det fremgår af dagsordenen, vil bestyrelsen i hvert fald få to nye medlemmer, som naturligvis skal have mulighed for at sætte deres præg på den proces – måske med nyt blik.

Den siddende bestyrelse ser for sig, at vi ud over de opgaver, som løbende dukker op, bl.a. skal arbejde med

- At få en række medlemsaktiviteter i gang igen
- At gennemgå den række punkter, vi havde samlet til mødet med kommunen, og vurdere, hvad og hvor meget, der skal gøre ved dem
- og at overveje en grundig medlemskampagne

Derudover skal vi jo sørge for at holde ærestrætildelingen på skinner. Vi har stadig et hængeparti med at markere træerne rundt omkring, og i hvert fald de to nyligt plantede skal snarest muligt markeres, så man kan se, at der er tale om ærestræer.

AFSLUTNING

Og apropos ærestræer, vil jeg slutte denne beretning med et par ord om Else Christensen, foreningens tidligere formand, som døde midt i december halvanden måned efter, at vi havde plantet ærestræ for hende.

Ifølge vores annaler blev Else Christensen valgt ind i FBL's bestyrelse i november 1986, hvor hun straks fik opgaven som sekretær. Efter fem år på den post blev hun i 1991 formand for foreningen. En energisk formand.

Med hende i spidsen udarbejdede foreningen i forbindelse med købstadsjubilæet i 1993 et bevaringsforslag for Christiansgave. Et forslag, der desværre ikke nød fremme.

I 1996 var Else Christensen foreningens pennefører i beskrivelsen af ”umistelige bygninger og helheder” i Hjørring, dvs. bygninger og miljøer, uden hvilke Hjørring ikke ville være Hjørring. De 19 bygninger, der peges på, og som findes i Gammel Hjørring og Østergade-kvarteret, er i dag alle udpeget som bevaringsværdige. De 5 helheder: Amtmandstoft, Nørkjær Plads, Nørregade, Nørre Torv og Svanelunden kan også i dag med rette kaldes umistelige.

Op gennem 90’erne arbejdede Else Christensen aktivt – og med held – for at få etableret et facadeudvalg i kommunen.

I 1998 genopstillede Else Christensen ikke. Men efterfølgende ville ingen sætte sig i formandsstolen, og man forsøgte sig med kollektiv ledelse, så foreningen efter et år var truet af opløsning. Det kunne Else Christensen ikke se på og vendte pligtskyldigt tilbage, samlede tømmerne op og tog endnu tre år som formand. I den periode fotodokumenterede hun bl.a. husene i Svanelundskvarteret.

Paradoksalt nok var det i Else Christensens formandstid, mere præcist i 1994, at man nedlagde traditionen med at plante ærestræer. I dette efterår blev hun så en af de første modtagere i den genopståede tradition. Og det skete ovenikøbet på Nørre Torv, en af de umistelige helheder.

Nu lever **FB-EL**se, som nogle dengang kærligt kaldte hende, ikke længere; men hendes egetræ står på Nørre Torv i sit spæde løvspring den første sommer efter, at det er blevet plantet.

Således afsluttet vil jeg overdrage beretningen til generalforsamlingens behandling.